

**ТОМАС ГОББС ТА ТЕОРІЯ СУВЕРЕНІТЕТУ:
ВІД СУСПІЛЬНОГО ДОГОВОРУ ДО ВЛАДАРЮВАННЯ**

*Майхровський А., Державний біотехнологічний університет
НК – Бондар Н.О., канд. іст. наук, доцент*

Томас Гоббс, впливовий англійський політичний мислитель XVII століття, розробив концепцію суспільного договору, яка служить основою для розуміння держави та її функціонування. Згідно з його теорією, для забезпечення виконання суспільного договору та покарання його порушників необхідно створити спеціальний механізм. Цей механізм у формі держави або суверена, який може бути одиничним або колективним правителем, виступає як гарантія реалізації умов договору.

Гоббс прагнув подолати протиріччя між сутністю державної влади як соціального інституту і владою індивідуального правителя. Він відмовився від концепції прямого договору між народом і правителем, запропонувавши натомість ідею суспільного договору, згідно з якою індивіди передають свої права державі в обмін на гарантії безпеки.

Таким чином, згідно з Гоббсом, суверенітет належить не народу або правителю, а самій державі, яка є результатом суспільного договору, а не його стороною. Народ, передаючи свою владу суверену, не мав раніше суспільної влади, тому і не існувало природного права народу на владарювання. Члени суспільства, що бажають дотримуватись умов суспільного договору, визнають владу суверена для припинення внутрішніх конфліктів і підтримання порядку. Гоббс визнає тільки один договір, за яким кожен член суспільства погоджується підкорятися загальному уряду, на відміну від двох договорів, які пропонувала теорія природного права [1, с.18-19].

На думку Гоббса, держава утворюється тоді, коли велика кількість осіб укладає угоду про те, що для підтримання миру і захисту один від одного, кожен визнає дії та рішення особи або групи осіб, яким більшість надає право представляти всіх, незалежно від особистих переваг. У цьому випадку вся публічна влада концентрується в руках суверена, який перебуває над суспільством, яке без нього лишається простим натовпом [2, с 14].

Перехід від сакрального джерела суверенітету (Бог) до раціонально обґрунтованого джерела (воля народу) супроводжувався також аналізом меж суверенітету. Гоббс підкреслював, що хоча влада суверена формально не обмежена, в реальності вона не є абсолютною. По-перше, ця влада обмежена межами держави, де суверен здійснює

свою владарювання. По–друге, всередині держави суверен не має абсолютної свободи у визначенні основних завдань державної влади, оскільки ці завдання включають забезпечення миру, захист приватної власності, заохочення торгівлі, ремесел і мистецтв. По–третє, у випадках, коли публічна свобода є недостатньою, вона компенсується свободою в приватній сфері, що захищена суспільним договором [2].

Отже, Гоббс розглядав суверена як представника народу і суверенітет як механізм представництва суспільства. Водночас, Гоббс визнавав, що суверен, маючи владу і виступаючи як верховний правитель і арбітр, підноситься над суспільством, заміщаючи його волю своєю власною. Таким чином, верховна влада розглядається Гоббсом як власність суверена.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронянський О. В. и др. Національний суверенітет: український вимір в контексті світової політичної думки. Харків: «Міськдрук», ХНТУСГ імені Петра Василенка; ХНУБА, 2017. 284
2. Гоббс Т. Левіафан: Пер. з англ – К.; Дух і Літера, 2000.– 606

УДК 811.161.2:81'27:316.7:378.147

ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

*Малихін В.А., Державний біотехнологічний університет
НК – Тихоненко О.В., канд.філол.наук, доцент*

Нині, коли в Україні активно розвивається професійна освіта, особливого значення набуває питання викладання української мови за професійним спрямуванням. Це зумовлено і потребами ринку праці і загальною тенденцією до підвищення мовної культури в суспільстві. Навчальна дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» покликана забезпечити майбутніх фахівців необхідними навичками для професійного спілкування, грамотного оформлення документації та володіння мовою в різних професійних сферах.